

Yunak

3

1996

Пластовий Журнал

ЗМІСТ

Від редакції і про співробітників 1

Пластовий закон - Пластун вірний Україні 2-3

Традиції - Живі предки? 4-5

Наш гурток - Нечуйвітер 6

Скавтинг - Скавти в Україні 7

Вмілості - Шляхами піонерів 8-9

Табори - Чому ми любимо курінні табори 10-11

Родинне дерево 12-13

Зелений світ - Про старі ліси і нові загрози 14

Здоров'я - Народне лікування 15

Пісні - Марш Бурлаків 16

Гри - Родичі 17

Провідництво - Гетьманські пластуни 18

Сторінка братчика і сестрички - Про вишкіл 19

Комп'ютери - ЮНАК на CD 20

Спорт - Гокей 21

Тут і там - Про матуру і новий журнал 22-23

Різне 24

3 (338) 1996

ISBN 0044-1384

Ціна: \$4.50

Редактор

пл.сен.

Оксана Закидальська

Мистецьке оформлення[©]

Юрій Онух

Макетування

ст.пл. Данило Луців

ЮНАК - Журнал пластового юнацтва

Адреса редакції:

Yunak

2199 Bloor St. West

Toronto, ON M6S 1N2

CANADA

Fax: (416)763-0185

Адреса адміністрації:

Plast Publishing

144 Second Ave.

New York, NY 10003

USA

Fax: (212)475-6960

Виготовлено на системі PowerMacintosh 7100/80/QuarkXPress 3.31 при КПС-Канади

Видруковано заходами Babiuk Enterprises, Rochester, NY, USA.

РЕДАКЦІЇ

Ви напевно звернули увагу на те, що це число ЮНАК-а трошки інакше від попередніх. Це число має тему - *наша спадщина*. і ця тема переплетена через деякі розділи журналу. Дійшли ми до цієї теми міркуючи над першою точкою Пластової Присяги - *Пластун вірний Україні*. Що це значить сьогодні, зокрема для тих пластунів, які не живуть в Україні? Ми хочемо, щоб ви подумали над тим, що це значить для вас. Щоб заохотити вас до цього, ми придумали зайняття, яке ви можете перевести на сходи. Прочитайте про нього на сторінках *Пластовий Закон*.

Деякі інші розділи також присвячені темі спадщини: *Традиції* розповідають про живих предків, *Вмілості* про матеріальну спадщину перших поселенців Канади. На сторінці *Гри* знайдете гру яка навчить вас як називати членів родини. Під заголовком *Здоров'я* довідаєтись, які рослини від давна вживають на лікування. Але може найцікавіше завдання для вас буде виготовлення родинного дерева. Як це зробити, описано на середніх сторінках журналу. Щоб ви могли перевести зайняття під розділами *Пластовий Закон* і *Гри* на своїх сходах, відповіді помістимо в наступному числі ЮНАК-а.

Скоб!

Оксана Засиданська
РЕДАКТОР

Познайомтись із нашим першим співробітником з України - істориком Віктором Сусаком, працівником Інституту Історичних Досліджень при Львівському Університеті. Спеціальне зацікавлення пана Віктора - жива історія (*oral history*). Жива історія - метода вивчення історичних подій чи періоду через записання споминів, на звукозапису-

вачі або на відео, людей які пережили даний час. Такий спосіб вивчення історії тільки недавно появився в Україні і пан Віктор є один із піонерів в тій ділянці. Пан Віктор родився в Івано-Франківській області і закінчив Львівський Політехнічний Університет. Від 1992-го року, п.Віктор працює в Інституті.

Ми познайомилися ближче із п.Віктором цього року, коли він перебував в Торонті і працював над дослідженням історії родин, які приїхали до Канади після останньої війни. Найцікавіша жива історія, каже пан Віктор, знаходиться не далі як рідна хата - історія своєї родини. Щоб зацікавити вас живою історією, п.Віктор виготовив схему родинного дерева, яку ви знайдете на середніх сторінках ЮНАК-а.

Пластун вірний Україні

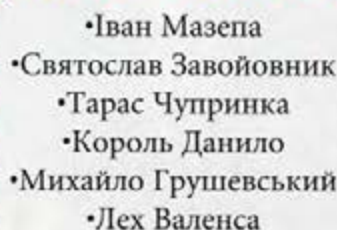
(У кожній ділянці є щось, або хтось, що там не пасує. Чи знаєш, що саме? Позначи.)

- козачок
- гора
- аркан
- метелиця
- гопак

- 26 літер
- відміна іменника
- минулий доконаний час
- відміна прикметника
- правопис
- ключний відмінок

- пошана до свого роду
- воля/свобода
- гостинність
- працьовитість
- помста
- краса

- гуляш
- голубці
- узвар
- борщ
- вушка
- вареники

МОЯ УКРАЇНЬСЬКА СПАДЩИНА

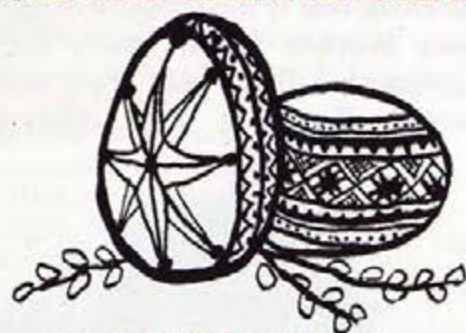
Спадщина: все те, що ми дістали від попередніх поколінь і все те, що ми залишимо наступним поколінням

Спадкоємець: той, хто приймає спадщину або продовжує певну традицію

Спадкодавець: особа, що передає кому-небудь спадщину

= вірний українській спадщині

ЦЕРКВУ- ЦЕРКВУ- ЦЕРКВУ
• ікони/іконостас
• плащаниця
• батько веде молоду до шлюбу
• св.Євхаристія під двома видами
• вічна пам'ять
• знак хреста трьома пальцями

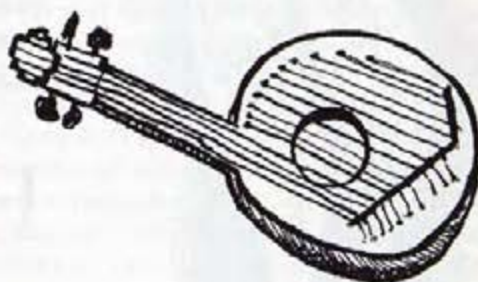

ТРАДИЦІЇ-ЗВИЧАЇ
• великодний кошик
• дівич вечір
• дідух
• дарунки під ялинкою
• писанки

АРХІТЕКТУРА- АРХІТЕКТУРА
• Базилика св.Петра
• Маріїнський палац
• Софійський Собор
• Чорна кам'яниця
• Катедрa св.Юра
• Собор св.Андрія

МУЗИКУ-МУЗИКУ-МУЗИКУ
• Микола Лисенко
• Дмитро Бортнянський
• Микола Леонтович
• Артем Ведель
• Станислав Людкевич
• Сергій Мусоргський

ЛІТЕРАТУРА- ЛІТЕРАТУРА
• Ліна Костенко
• Лев Толстой
• Іван Франко
• Тарас Шевченко
• Іван Котляревський

Які ділянки спадщини можна ще додати до того, що предки нам залишили?

Які приклади можна ще додати в кожній ділянці спадщини?

Чи Ти можеш щось сказати про кожну ділянку?

З вищеподаних прикладів, про котрі можеш щось сказати? наприклад: хто або що то є, де, коли, і т.д?

(Про те, що не знаєш, можеш прочитати в *Encyclopedia of Ukraine (5 vols)* або в *Ukraine: a Concise Encyclopedia*. Ці книжки є в публічних бібліотеках).

Що мені робити з тією спадщиною? Вивчати її, щоб знати і розуміти з якого Ти роду; шанувати і зберігати її; передавати її своїм друзям і своїм дітям; плекати і розвивати її в своєму особистому житті; старатися збагатити її чимсь новим.

Чому мені треба це робити? Це вияв пошани до Твого роду, до праці і скарбів Твоїх предків. Це велика частина того, хто Ти є. Пізнай себе і будь гордий з цього! Це один з головних обов'язків пластуна. Ти присягав або будеш присягати, це робити. (Відповіді на завдання в наступному числі. ЮНАК-а)

пл.сен.Софія Качор

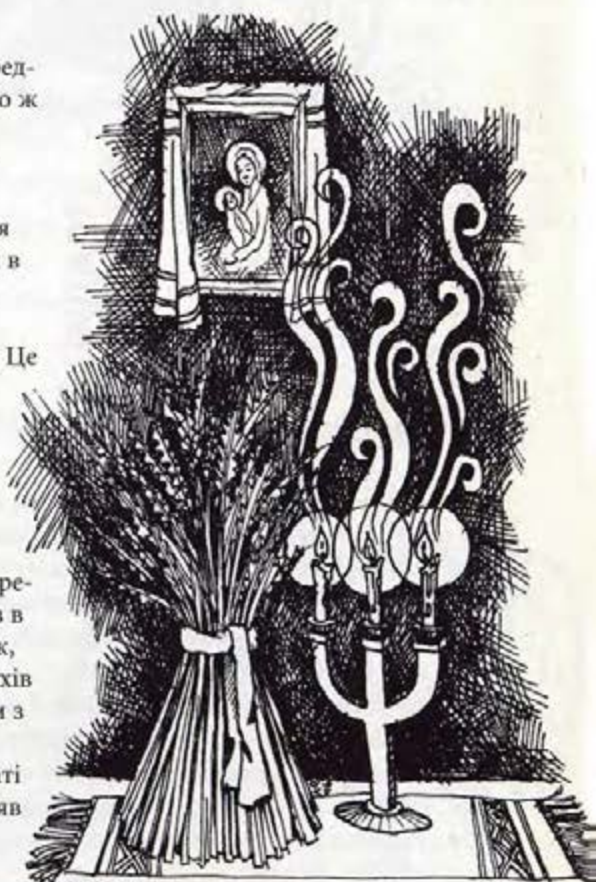
Рисунки: Маркіян Микитюк

Традиції

ЖИВІ ПРЕДКИ ?

Від дуже давніх часів український нарід вірив у велике значення і велику силу роду. Рід уважався постійно живим організмом. Він включав усіх живих, ненароджених і померлих. Померлі предки або діди-прадіди справді не покидали живих назавжди. Вони брали участь у всіх справах життя живих і ненароджених членів роду. Вони ставали дуже сильними й незвичайними людьми. Вони впливали на врожай, на природу, на все довкілля. Вони були охоронцями роду і тому їх шанували. Вони приходили й відходили в різні пори року, щоби помагати своєму родові. На їх честь були спеціальні свята і спеціальні обряди. Для них готували спеціальні страви, обіди й вечері. Деякі з цих обрядів залишилися до наших часів.

Найбільш znana традиція шанування предків є пов'язана зі **Святим Вечером**. Хто ж не чув про звичай залишати одне порожнє місце при столі для померлих членів родини! Часом, після вечері з кожної страви накладали по три ложки до окремої миски для дідів-прадідів і залишали їм ложки, щоб вони в різдвяну ніч посвяткували з родиною. Проте, найбільша пошана до предків виявлялася запрошенням їх до участі у різдвяних святах. Це робив господар хати, коли він вносив сніп-дідух у хату. Люди вірили, що в літі, душі дідів-прадідів перебувають на нивах, себто у житі і пшениці, і охороняють жито і пшеницю від бурі, граду і посухи та взагалі від усього злого. Після жнив, коли люди скошили жито й пшеницю, душі дідів-прадідів переселялися в останній сніп, який господар ховав в стодолу і вносив в хату на Святий Вечір. Отож, різдвяний сніп-дідух є місцем перебування духів дідів-прадідів роду. Запросивши їх святкувати з родиною і на знак пошани до цих дідів-прадідів, сніп-дідух ставили на почесне місце в хаті на покутті під святими образами. Там він стояв аж до Йордану.

У великодньому сезоні також поминають предків. Було в народі повір'я, що в **Страстний Четвер** предки знову приходять до нас по небесному чарівному мосту з вірію. Вони збиралися в церкві пізно вночі після відправи страстей (читання 12 євангелій по страсті Христа) і при вогнях справляли свій Великдень. В народі його звали Мертвецьким Великоднем.

Дуже важливе свято предків було **Свято Проводів**, яке припадало на Томину неділю, себто першу неділю після Великодня. Пам'ятаймо, що всі діди-прадіди були присутніми серед живих вже від Мертвецького Великодня. На проводи їх виряджали або проводили на ниви, себто на місце їхнього постійного перебування до жнив. Проводи дідів-прадідів влаштовували з спеціальним обідом на цвинтарі. Родини сходилися на проводи на цвинтарі біля церкви і приносили з собою закуски і горілку або вино. Після відправи, сідали коло могил своїх близьких і справляли тризну - поминальний обід. Їли те що залишилося їм з великодніх свят. Рештки страв і сіль залишали на могилах. Виливали туди горілку та промовляли: "Їжте, пийте, уживайте та нас грішних споминайте."

Живі предки? Без сумніву! Вони мали вплив і силу охоронити рід від різних небезпек та допомогти забезпечити рід добрим урожаєм, а добрий урожай запевнював добре життя роду і його продовження для ненароджених "предків". Запросини предків в гостину, гостина їх стравами, клопотання про їх долю і їх "прихід" і "відхід" під час проводів і обжинок, все це доказ, що наш нарід трактував дідів-прадідів, як живих членів. Це був вияв солідарності роду і його надзвичайної сили.

пл.сен.Софія Качор

Сьогодні найбільш відоме поминання предків відбувається на **Зелені Свята** (св.Троїця, 50-тий день після Великодня). Ми йдемо на цвинтар, відправляємо панахиду за рідних і за визначних героїв та осіб, що віддали своє життя за Україну. В Україні на Зелені Свята починають цвисти й розвиватися жита, дуже важливий процес для доброго врожаю. Пам'ятаючи, що предки є охоронцями інтересів роду і перебувають саме в той час у житах, треба було їх пошанувати і "заохотити" ще раз сприяти доброму врожаю. Саме тому на Зелені Свята влаштовували на гробах тризни.

Предки відігравали важливу роль в **Обжинках**, себто тоді коли збирають урожай, косять жито, пшеницю. Женці прощають душі дідів-прадідів, що пильнували досі жита і висловлюють жаль, що поля вже не стало і що деякі діди-прадіди змусять переселитися в ріки-води на зиму. Однак, близькі духи дідів-прадідів переселяться в останній сніг з ниви. Женці його врочисто внесуть у хату і поставлять на покутті або на стіл і там він буде стояти до Спасу (6 або 19 серпня) і буде святитися разом з овочами. Тоді його врочисто понесуть в стодолу, де він залишиться до Святого Вечора.

Останнє поминання предків було на **св.Дмитра** (26 жовтня або 1 листопада). Субота перед св.Дмитром зветься "дідовою суботою". В цю суботу поминають предків панахидою і поминальним обідом. І знову, так як на Свят Вечір, ложку кожної страви залишають у мисочці біля якої ставлять воду й рушник, щоби "душечки померлих пообідали й помились".

Рисунки: Ляся Спольська

НАШ ГУРТОК

Гурток Нечуйвітер належить до Х-го куреня ім.Ольги Косач в Торонті. Ось вони пишуть про себе, а подруга Тамара про них:

У нашому гуртку є десятеро юначок і наші виховниці - подруга Тамара Онищук, яка відвідує на студії до Англії, і подруга Лада Даревич. Тамара Балан і Іванка Сливинська люблять багато говорити, а Наталя Кравець і Христя Груненко є дуже тихі. Зоряна Зварич дуже гарно малює а Зоряна Шух є наша добра гурткова і ми все на ню можемо полагати. Біянка Квасниця любить сміятися разом з Таїсою Мейсон а Юстина Шарек добре пише і малює нові моди. А Мотя Спольська є наша суддя. Це є наш чудовий гурток. Два літа тому, ми поїхали на перший юнацький табір. Це був крайовий табір, який відбувся в провінційному парку Бон Еко. Ми там багато навчилися про таборування і про канойкарство. Ми їздили на прогульки канойками і ходили на прогульки по суші. Майже кожного вечора ми мали вогники на яких ми навчилися багато пісень. Ми пізнали дуже багато юначок і юнаків з Альберти,

Манітоби, Онтаріо і Квебеку і з ними товаришували. Цього літа наш гурток поїхав на 15-кілометрову прогульку на роверах через різні парки. По прогульці ми поїхали до подруги, а коло її хати ми знайшли хату з трамполіною. Останнього року ми їздили на змаг орієнтування коло Сейнт Кетеринс. Ми розділилися на групи, дістали мапи і компаси. Дехто майже не впав в річку. Наталя їхала з гори яка була покрита болотом. На кінець, брудні але веселі, ми пішли до дому.

На Святі Весни 1996, мій гурток склав присягу, після тяжкої праці продовж двох років. На Святі Весни ми ще кінчали деякі точки до проби і в суботу вечір вони нервово зложили Пластовий Обіт. Цілий курінь зібрався в капличці у двох рядах і мали засвічені свічки. Кожна юначка гуртка взяла кутик прапору, включно зі мною, і ми склали Обіт. Я є дуже горда за свій гурток - вони все усмінені і жваво ставляться до праці. Мені жаль, що я мушу відіхати до Англії на студії на один рік, бо пропущу один рік їхнього юнацького життя.

Невицький Замок

Скавти із Данії

СКІФ-й із Дніпропетровська із под. Надею Мельничук

Двомовні скавти із Швеції

Молдовани із Молдовії

Фото: Мотря Оніщук, Любка Романків, Юрій Слюсарчук

**На Перше
Всеукраїнське
Джемборі, яке відбу-
лося 15-24 серпня,
1996 в селищі
Невицькому, біля
руїн Невицького
замку, 12 км від
Ужгороду, приїхали
не тільки пластуни і
скавти із цілої
України, але також
скавти із Данії,
Швеції, Молдовії,
Словаччини, Франції,
Німеччини і
Мадярщини. Читайте
більше про джемборі
в наступному числі
ЮНАК-а.**

Історик Українського Поселення

Знає головні хвилі імміграції українців до Канади.

Знає, чому українці емігрували в кожній хвилі.

Зазначить на карті де українці поселювалися в Канаді.

Підготує і переведе гру яка вимагала б знання прокриті в перших трьох точках.

Відвідає музей де представлено життя перших поселенців і опише головні характеристики побуту і проблеми, що з ними зустрілися іммігранти.

Візьме участь у показі або занятті, яке відзеркалює один аспект життя іммігрантів і знає українські назви потрібного знаряддя.

Напише п'єсу або скеч, що описує життя поселенців і переведе на ватрі, в гуртку або в курені.

Вибере 2 до 4 визначних українців в Канаді і опише їх життя.

Відвідає два осередки, де живуть українці. Назве і опише дві інституції цього осередку.

Юначки Харитя Білаш і Маркіяна Ілюк з УІ-го куреня в Едмонтоні написали про те, як вони поїхали на Свято Весни 26-го травня ц.р. на Село Спадицини і там почали вмілість Історик Українського Поселення.

Хвилі Української Іміграції

Укравінці прибули до Канади трьома хвилями. Перша хвиля була між 1891 і 1914 роками. Іміграція припинилася через Першу Світову Війну. Друга хвиля тривала від 1920 до 1930 року. Вона зірвалася через економічну кризу в Канаді 1930-их років. Остання хвиля прибула між 1945 і 1959 роками. В цей час 35,000 українців приїхали до Канади

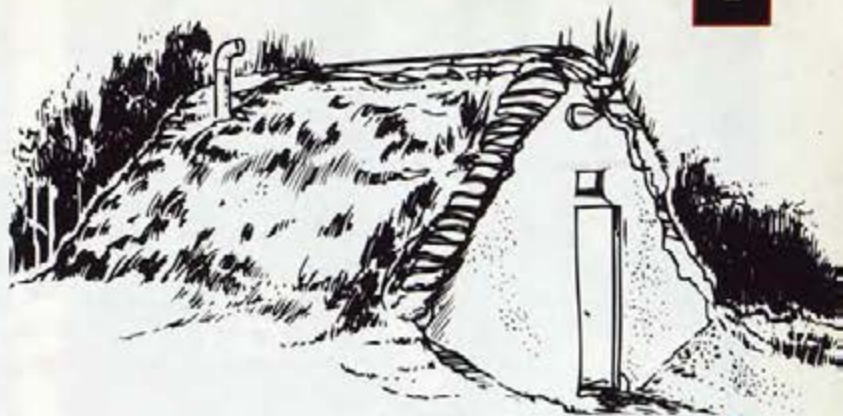
Укравінці кожної хвилі виїжджали в Канаду з інших причин. Українці в першій хвилі, втікали від "панів" і шукали вільної землі, де можна було б працювати для себе. В наступній хвилі

вони приїжджали, щоб залишити трудне життя після війни. В останній хвилі, вони залишали окуповану Україну і шукали свободи.

В Канаді українці-переселенці зустрічались з багатьма труднощами, які мусили перебороти. Земля для одної родини коштувала \$10.00 за 160 акрів Треба було обчистити землю та збудувати хату. В той час це було тяжко. Не було машин, ні електрики, ні газу. Зими були дуже суворі, в літі була спека. Не було досить їжі. Нам було б дуже трудно так жити як піонери. Ми забагато залежні від технології.

1. Бурдей (1900) Так виглядали тимчасові притулки українських імigrantів. В бурдею новоприбулі родини могли жити від кількох тижнів до кількох років, поки вони очищували свою землю та засівали поля.

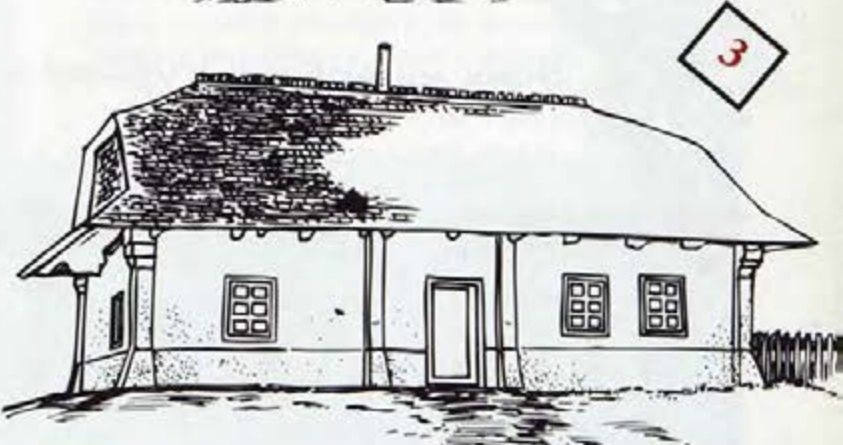
2. Русько-православна церква св. Миколая (1908) Скоро після приїзду до Канади, імigrанти будували церкви. Церква св.Миколая була споруджена з місцевих колод, а пізніше покрита дошками. Відправи в церкві відбувалися лише тоді, коли міг приїхати священник.

Харитя і Маркіяна пишуть:

Українське Село - це музей під відкритим небом, у вигляді ранніх поселень українських піонерів східно-центральної Альберти. Ці піонери приїхали з Галичини та Буковини. Всі будинки, які знаходяться в Селі, були зібрані із різних місцевостей Альберти.

27-го червня ми рішили знову поїхати до Села і пекти хліб за старим способом. Нам дали вбратися в стару одягу та брати участь в сільському житті. Ми пішли до колишньої хати Михайла та Василя Гавреляків. Там ми навчилися, як колись пекли хліб. Ми замішали молоко, масло, дріжджі, цукор і сіль - ложкою у мисці і місили тісто 20 хвилин. Тоді ми його залишили на три години, щоб воно виростило. Коли піч була вже тепла, ми вставили пательню і витягнули лопату. Ми пекли наш хліб півтора години. Найбільше нам подобалося брати участь у житті молодих на селі. Нам було цікаво довідатися, як би наше життя виглядало в піонерські часи.

3. Хата Грекулів (1915) Хата складається з двох кімнат, розділених по середині сіними. Дах був критий гонтою, двері та вікна виходили на південь.

4. Хата Гавреляків (1915) Українські фермери почали міняти свої традиційні хати, що були збудовані з колод та покриті глиною, на кращі будинки північно-американського стилю. В 1928-му році в цьому будинку, що мав 5 спалень, жило 11 членів сім'ї Гавреляків та один наймит.

Табори

Чому ми любимо **курінні** табори...

Роман Даревич, зв'язковий XI-го куреня в Торонті, "Я люблю курінні табори тому, що це нагода жити в природі, вправляти практичне пластування а найважливіше - курінний табір будує курінний дух. На курінному таборі учасники вчаться відповідальності і мають сильні переживання. Це добра нагода справді когось пізнати. Курінний табір - це кульмінаційна точка пластової праці."

КУРІННІ
ТАБОРИ

Юначки IV-го куреня: "Наш табір - *Небесна Хвиля* - був канойкарський. Ми всі забавлялися на канойках під час дня і гонили єнотів вночі під час стійки. Наш курінь гарно з'єднався під час табору тому, що ми так багато сміялися, співали та забавлялися. Ми танцювали на маскарад і веселилися при ватрі. Раз нас збудили в другій вночі на теренову гру. Цей тиждень зміцнив наш курінь і ми будемо цей табір довго пам'ятати."

Стефця Юник, курінна X-го куреня в "На нашому курінному таборі курінь зжився і ми довідалися багато про себе. Молодші юначки чулися свobodно - я була дуже задоволена нашими молодшими членами. Вони тепер чуються, що вони справді належать до нашого куреня. Це почуття виробилося під час спільних переживань на таборі - зокрема тоді, коли ми загубилися на прогульці і мусили разом з того вийти. Для старших, курінний табір - це гарне закінчення їх молодшого пластування".

Тарас Белей, курінний III-го куреня: в "Я думаю, що курінні табори найкращі для того, щоб курінь зжився і з'єднався. Це найкращий табір для молодших юнаків, бо на ньому вони мають багато нагоди щось навчитися. Вони також краще почувуються тому, що табір не є великий. Крайові табори є також добрі, бо на них є нагода зустрінути інших. На курінному таборі можна виробити спільні спомини. Мати курінні і крайові табори на зміну - це найкраще."

Тато

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.

Я

Дідо

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.

Баба

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.

Дідо

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.

Мама

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.

Баба

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.

Прадідо

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

Прабаба

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

Прадідо

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

Прабаба

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

Прадідо

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

Прабаба

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

Прадідо

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

Прабаба

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

РОДИННЕ ДЕРЕВО

Чим більше знаєш про свою родину, родинні традиції, історію своїх батьків і предків, тим краще Ти будеш розуміти хто Ти є і чим Ти можеш бути. Кожна родина інакша. Вона має перший і прямий вплив на формування Твоєї особистості. Тобі напевно не легко відповісти на питання: **Ким я є?** Завдання, яке ми пропонуємо, допоможе Тобі відповісти на це питання.

Зустрінься із своїми старшими і розпитайся у них про відповіді на запитання, які стосуються Твоїх родичів чи інших предків. Виповни прямокутники своїх родичів в схемі за зразком інформації:

1. Ім'я
2. Прізвище
3. Дата народження (для померлих - дата смерті)
4. Місце народження
5. Національність
6. Віросповідання
7. Головна професія
8. Інші важливі відомості...

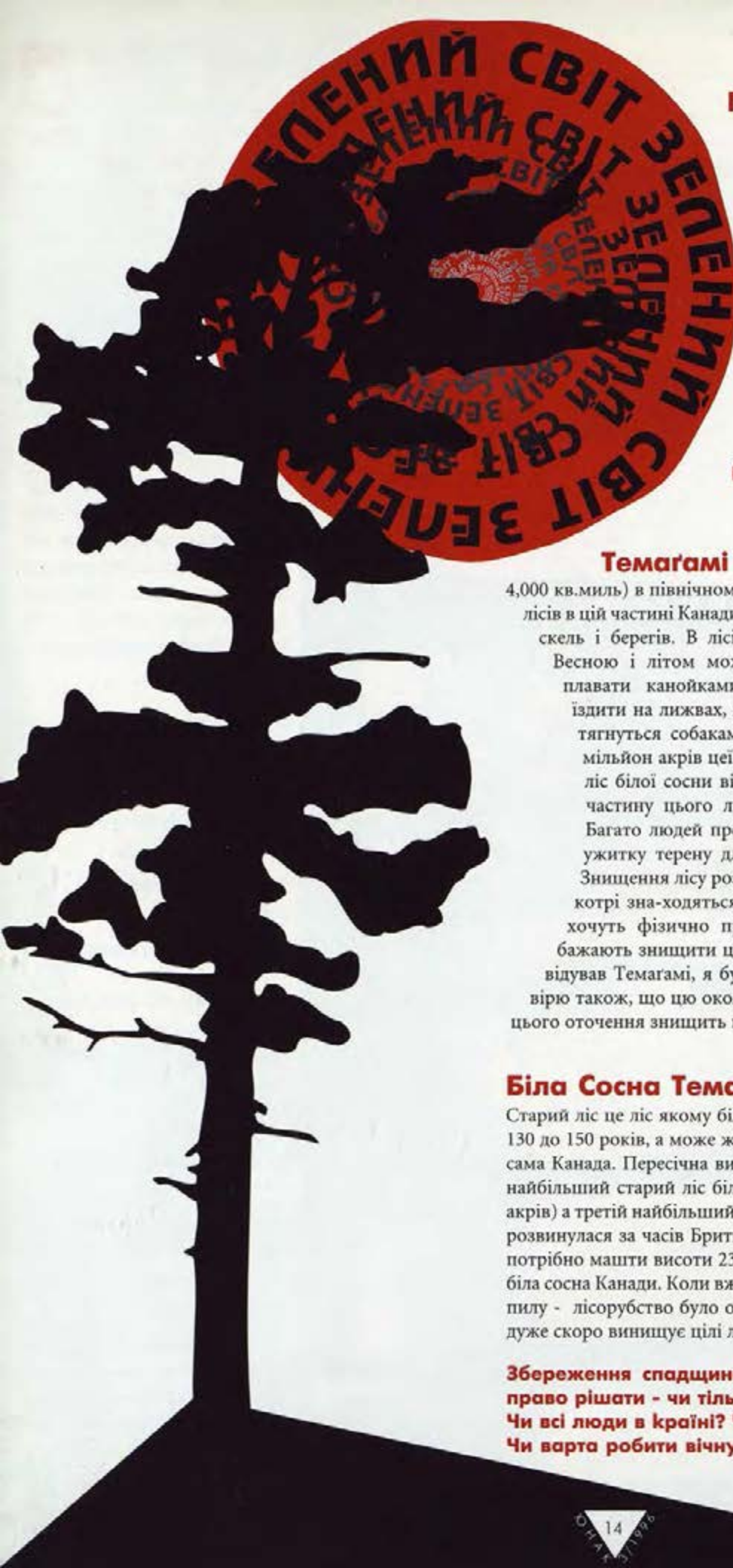
Цей зразок не відноситься до Твого прямокутника. Виповни його за власним розсудом. Вибирай такі ознаки, які, на Твою думку, найкраще описують Тебе. Ось буде Твоя відповідь на питання: "Ким я є".

Бажаємо Тобі відкрити цікаві таємниці Твого роду.

Віктор Сусак,

Іроїда Винницька

До виховників: Переведіть це завдання із своїм гуртком. Пришліть виповнені схеми до ЮНАК-а. Ми проаналізуємо і результати помістимо в наступних числах журналу.

Природа - наша спадщина, яку ми повинні зберегти щоб передати наступним поколінням. Природа - загрожена через те, що люди можуть з нищення її мати заробіток. Одна така загрожена околиця - Темаґамі, куди цієї весни їздив Павлусь Духнай з Гамільтону. Ось його враження:

Темаґамі - це прекрасна околиця (10,500 кв.км. або 4,000 кв.миль) в північному Онтарію, де знаходиться один з найстаріших лісів в цій частині Канади. Там також є багато чистих озер, кам'янистих скель і берегів. В лісі - велика різноманітність тварин і рослин. Весною і літом можна проходитись лісом, лазити по скелях, плавати канойками по бистрих і спокійних водах. Зимом можна їздити на лижах, ходити снігоспуштами, або їздити санями, що тягнуться собаками. В 1901 році уряд Онтарію призначив 1.4 мільйон акрів цієї околиці на лісовий заповідник, щоб зберегти ліс білої сосни від лісозаготівлі. Недавно уряд Онтарію віддав частину цього лісу і околиці для індустріального розвитку. Багато людей протестують проти знищення лісу лісорубами і ужитку терену для розробки копалинь заліза і мідяної руди. Знищення лісу розрушує ціле природне середовище для тварин, котрі зна-ходяться в цьому лісі. Багато індіанців і інших людей хочуть фізично припинити всіх лісорубів і шахтарів, котрі бажають знищити цю околицю для свого збагачення. Коли я відвідував Темаґамі, я був дуже захоплений красою лісу і природи. Я вірю також, що цю околицю треба зберегти від індустрії. Нарушення цього оточення знищить нашу спадщину лісу і тваринного світу.

Біла Сосна Темаґамі

Старий ліс це ліс якому більше ніж 120 років. Біла сосна Темаґамі живе 130 до 150 років, а може жити й до 450 років. Ліс Темаґамі - старший як сама Канада. Пересічна висота сосни в лісі - 30-35 м (100-115 стіп). Це найбільший старий ліс білої сосни в Онтарію (12,400 гектарів або 6,000 акрів) а третій найбільший старий ліс у світі. Лісорубна індустрія Онтарію розвинулася за часів Бритійської імперії і її фльоти. Для кораблів було потрібно машини висоти 23-40м (75-100 стіп) і на це дуже добре служила біла сосна Канади. Коли вживалося сокиру, а після 1870 року дво-особову пилу - лісорубство було обмежене. Сьогодні змеханізоване лісорубство дуже скоро винищує цілі ліси.

Збереження спадщини чи економічний розвиток? Хто має право рішати - чи тільки люди, які живуть там де старі ліси? Чи всі люди в країні? Чи нищити природу - самотній вихід? Чи варта робити вічну шкоду для коротко тривалих робіт?

РОСЛИНИ ЗДОРОВ'Я

Народна медицина виникла ще в доісторичних часах і розвивалася під впливом практики, спостережень над природою, збагачувалась та передавалась із покоління в покоління. Зілля - так називали лікарські рослини а також і чарівні рослини. До таких чарівних рослин, за народними легендами, належали євшан зілля, квіт папороті, нечуйвітер і інші. Подаємо сім рослин, які вживані вже від давна для лікування щоденних недуг. Чи можеш сполучити рослину із недугою, яку вона лічить?

Алое

Аніс

Імбер

Локриця

Шавлія

М'ята

Чорні порічки

Кашель: Ви знаєте цю рослину у виді цукорка - червонного або чорного. В природнім стані - це коріння яке можна жувати. Яка це рослина?

Нудота: З рослини можна зробити пахучий чай.

Запалення горла: Це городова рослина, яку вживають до курячої начинки. Щоб протидіяти запаленню горла, зроби чай із цієї рослини і пополочи ним горло.

Ларенгіт: Стратив голос? Потри 5 мл. цього кореня в 250 мл. зимної води. Нехай закіпить. Охолоди і пий рано і вечером.

Легке попечення або попарення: Відломи галузку цієї рослини і подуси її сік на попечену або попарену шкіру. Ця рослина повинна бути в кожній кухні.

Біганка: Горнятко соку із цих ягід, 3 до 4 рази на день, переб'є біганку.

Шлункові гази: Відбивається Тобі (або гірше)? Помочи подушені зернятка цієї рослини в гарячій воді. Коли "чай" охолоне, проціди і випий.

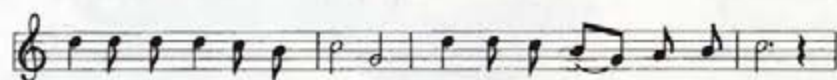
МАРШ БУРЛАКІВ

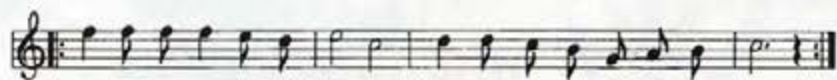
Гей, ми бур-ла - ки, бур - ла - ки, кож - ний до тру - дів при - вик,

за - мість грі - зно - ї від - зна - ки но - сим по - дер - тий че - ре - вик.

Нас не зля - ка - є ля - ві - на, а - ні Са - га - ри піс - ки,

мо - ре - для нас по ко - лі - на, а Мі - ссі - сі - лі по кіст - ки.

Гей, ми бурлаки, бурлаки,
Кожний до трудів привик,
Замість грізної відзнаки
Носим подертий черевик.

Нас не злякає лявіна,
Ані Сагари піски,
Море для нас по коліна,
А Міссісіпі по кістки.

Край наш далеко за нами,
Зникли верхів'я Карпат,
Побурлакуєм світами
Але повернемось назад.

Нас не злякає лявіна,
Ані Сагари піски,
Море для нас по коліна,
А Міссісіпі по кістки.

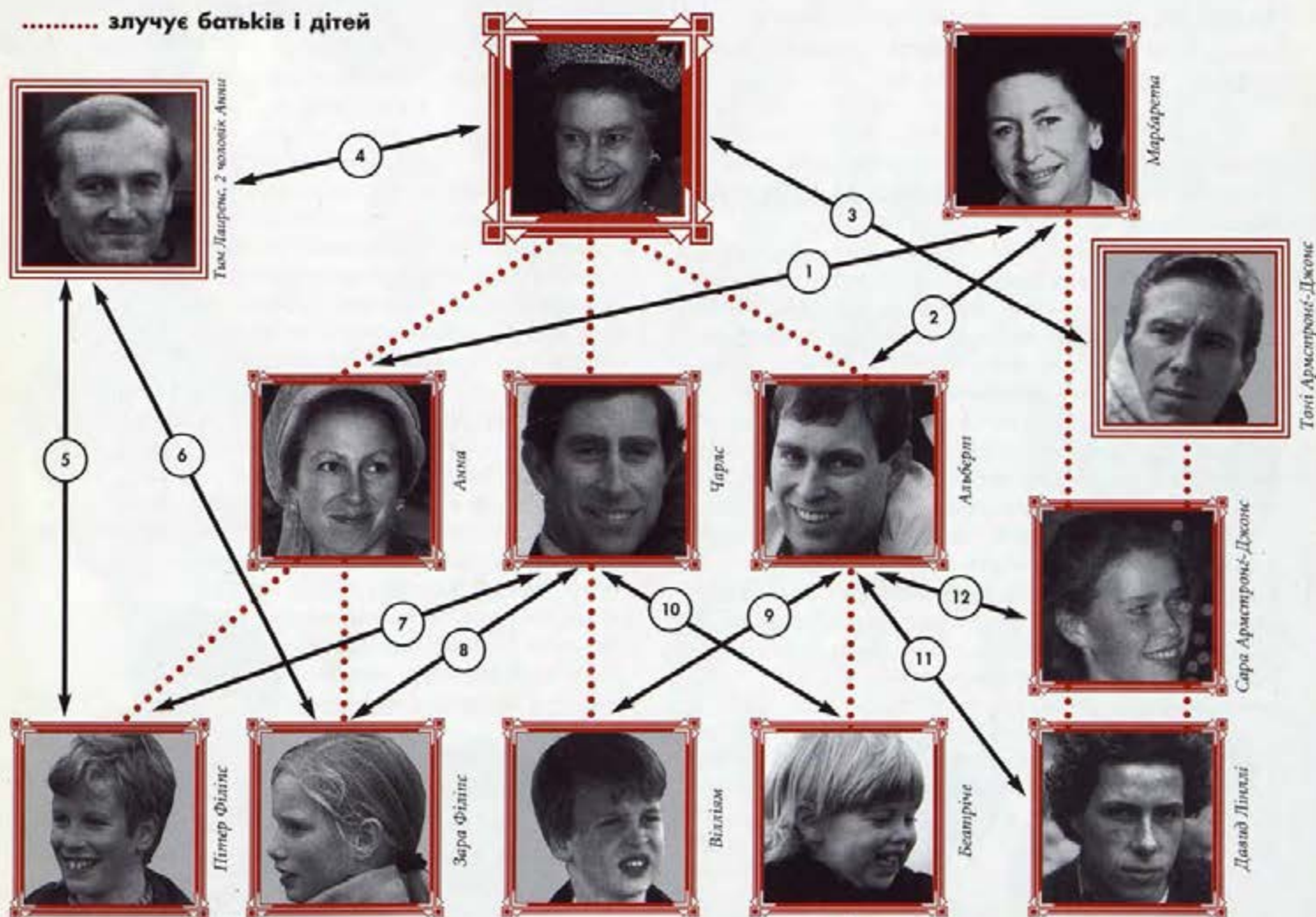
Курінь Бурлаків цього року святкували своє 50-ліття. Хоч офіційна дата заснування куреня була в 1946-му році в Німеччині, Бурлаки кажуть, що вони походять від плас- тового гуртка який створився ще в Україні. Також кажуть, що покидаючи рідні Карпати, Бурлаки заховали свій прапор у колибі на карпатській полонині. Як відзначен- ня свого 50-ліття цього літа Бурлаки зорганізували прогульку в Карпати, і "повернулися назад", як обіцяють в своїй пісні. Поїхали в Карпати Бурлаки із цілого світу - зокрема бага- то із Канади і Америки. Чи шукали свій захований прапор в Карпатах? Чи знайшли його? Якщо маєте Бурлаку у своїй родині, або знаєте якогось члена Бурлаків, спитайтеся їх. Напишіть нам, що вони скажуть!

Тато, Мама, Син, Дочка, Брат, Сестра, Дідо,
Баба - ми знаємо назви членів нашої найближчої
родини. Але дальшої родини - чим є для моєї мами її
брата син? для мене - діти брата мого вуйка? Ось гра для Тебе,
чи Твого гуртка, в якій Ти зможеш випробувати своє знання роду.

Правила гри: На схемі родини Королеви Єлизавети, подано числа між
знімками. Із списку поданого нижче, вибери назви, які описують відношення
між особами (в оба боки):

..... злучує батьків і дітей

Список: тета, вуйко, стрийко, сестрінок, сестрінка, братанок, братанка, двоєрідний брат,
двоєрідна сестра, шваґер, шваґрова, зять, теща, вітчим, пасерб, пасербиця. **Відповіді:**

1	тета	сестрінка	4		7		10	
2			5		8		11	
3			6		9		12	

Гетьманські пластуни

Гетьманський пластун скоб чи гетьманська пластунка вірлиця - почесний ступінь в юнацтві. Це не є ще одна проба чи етап. Його одержує юнак чи юначка за виняткову працю і поставу, а не за виконання визначених завдань. Кандидатів на цей ступінь поропонують зв'язкові. Крім підтримки своїх зв'язкових, вони мусять мати таку пластову поставу, що викликає довіря друзів і пластового проводу. Представляєм вам Христіяна Сп'яка і Марійку Захарій, які були іменовані на Святі Весни 26-го травня, 1996.

Марія "Міця" Захарій - була членкою гуртка *Незабудки* ХХУІІІ-го куреня ім. княгині Ольги в Клівленді. В курені Міця займала пости місто-курінної і хорунжої. Як хорунжа, вона чотири роки представляла курінь на громадських і пластових імпрезах. Міці натура, доброзичливість та завзяття до пластування найкраще виявляються підчас таборування. Кожного року вона їздила на окрешні табори; була на таборі Золота Булава, і на лещетарських, спортових і морських таборах. Минулого року вона була між першунями на КВТ'95. Міця стала юначкою в 1989 році, а в 1995- її іменовано вірлицею. Вона вже здала матуру, закінчила середню школу *Holy Name High School* і поступила на університет на студії морської біології. Вона є членом багато організацій, між ними й Міжнародної Амнесії. Міця є спостережлива і чутлива до осіб відокремлених від групи. Вона радо бере на себе обов'язки котрі другі уникають. Своім характером, діяльністю та працею, Міця уособлює пластовий закон. - ст.пл.Таня Кость, зв'язкова. (скорочено з рекомендації на ступінь)

Христіяна Сп'як - член самостійного гуртка *Тушканчики*, станиця Албані, ЗСА - був гуртковим три роки і виконував обов'язки курінного. Кілька років тому Христіяна запропонував розпочати пластовий рік прогулькою в гори Адірондак і це увійшло в станичну традицію. В літі 1995 Христіяна успішно закінчив Лісову Школу в Україні і є інструктором першої помічі при Червоному Хресті. Він цікавиться українським мистецтвом - пере-водив курси писання писанок, виступав в танцювальній групі *Зоренад*. До 20-ох своїх вмілостей зачисляє такі як Писанчарство, Танцюрист, Гагілки і Музика. Христіяна народився 8 вересня, 1978 в Трой, Нью Йорку і вступив до Пласту в 1989 році. В юнацтві він одержав 4-те відзначення, а ступінь скоба завершив в червні, 1995 р. Христіяна - активний в українській громаді - співає в церковному хорі і вчить на курсах українознавства. В Христіяна сильно розвинене почуття обов'язку помагати другим. пл.сен.Дарія Якубович, станична (скорочено з рекомендації на ступінь)

Цього літа відбувся вишкіл братчиків і сестричок на Пластовій Січі, Грефтон, Онтаріо, на якому було 24 братчики і сестрички із Канади.

Свої завваги дають учасники вишколу - чотири сестрички і два братчики, члени VIII-го і I-го куренів в Монреалі, пластуни і пластунки розвідувачі:

Ліда Мельник

сестричка два роки роя Калина, 10-11 років Мені дуже добре працюється з моїм роєм - багато помагає гніздовий але найбільше - самі діти, бо вони найстарші. На вишкіл порадив мені поїхати наш зв'язковий. Тут я навчилася різні способи як переводити розповіді і як треба плянувати. Я буду більше зорганізована. Я також навчилася багато пісень і гор. Мій рій переходить до юнацтва і я хочу взяти молодший рій.

Матей Костик

братчик один рік роя Орли, 6-7 років Сюди приїхати мені порадили старші братчики, які вже були на вишколі, але я сам хотів, щоби щось навчитися. До тепер ми тільки забавляли дітей але, після вишколу, буду знати краще, що робити. Я навчився як кінчати гри, як переходити від точки до точки на сходинах. Найбільше мені запам'яталися різні способи як вчити пісні, які нас вчив братчик Ігор Буцак.

Павло Гела

братчик пів року роя Козаки, 8-9 років На вишколі я навчився як плянувати сходини, і дістав ідеї, що можна робити на зайняттях. Хоч мені помагали гніздовий і другі братчики, мені до тепер було досить тяжко працювати з моїм роєм бо часами я не знав, що робити. Тепер я більше розумію новаків, знаю як вони думають, і що я маю робити коли щось не йде. Я пляную бути братчиком ще пару років. Мені дуже цікаво працювати з дітьми.

Андріанна Якимець

сестричка півтора року роя новачок 8-9 років Я багато скористала на вишколі, хоч спочатку було тяжко. Все йшло дуже скоро. Але я тепер маю багато матеріалів. Як щось буде потрібно, я знаю де йти і до кого йти. Найбільше я скористала з того як розказувати казки і як переводити вогник до теми - як починати з розповіддю і до того все долучити. Це нас вчив братчик Ігор Буцак.

Соня Максимів-Душара

сестричка один рік роя Калина, 10-11 років Я маю рій на спілку з Лідою і ми разом підготовляємо сходини. Мені помагає мій брат, який був братчиком багато років. Я тут навчилася як правильно плянувати сходини і як мати більш цікаві гри. Я також навчилася як говорити з дітьми з якими є проблеми в дисципліні. Я мала такі проблеми - не зі своїм роєм але з роєм на таборі. Я побачила на вишколі, що це, що я робила з ними було правильно. Але я тепер чуюся певніше.

Наталя Сохоцька

сестричка один рік роя Водні Лілеї, 8-9 років Тут я навчилася як плянувати сходини до теми і як плянувати змаг, що я ще ніколи не робила. Я шойно рік тому приїхала до Монреалю з Пітсбургу. Я спочатку не була певна себе, не знала чи я правильно все роблю. Тепер я навчилася, як правильно робити речі. Я довідалася, що можна заплянувати ватру до теми - ми ніколи так не робили, тільки прийшли, заспівали пісні, дали точки. Це цікавіше робити все до теми.

Що це таке CD-ROM?

CD-ROM це засіб розповсюджувати великі програми і величезні збірки даних. Букви CD в CD-ROM означають "компактний диск" (*compact disc*). ROM означає "пам'ять лише для читання" (*read only memory*). Комп'ютер може лише відчитувати інформацію на CD-ROM; він не може записувати інформації на цьому диску. Об'єм такого диску - понад 600 мегабайтів. На одному диску можна змістити текст цілої енциклопедії. CD-ROM дуже надійний засіб для збереження інформації. Дані на ньому фізично закріплені, тому не можуть помішатись як це буває на магнетичних засобах. Поки спідня сторона диску не пошкрябана, вона зберігатиме дані впродовж десятки років. Дані записані на спідній стороні диску, а заголовок - на

верхній стороні. Інформація закодована на диску у формі ямок (*pits*) і горбиків (*bumps*), що розміщені спіралею починаючи від центру диску. Ці ямки такі малі і вузькі, що спіраля обвивається круг центру десятки тисяч разів. Пересічна довжина спіралі на диску - майже три милі. Загальне число ямок - 2,000,000,000! Сьогодні CD-ROM дисковод (*drive*) - стандартна частина нових комп'ютерів. При допоміжі дисководу, комп'ютер відчитує CD-ROM. Мініатюрний лазер під диском вистрілює тонесенький жмут світла вгору на спідню сторону. Світло проходить через пластиковий слой і відбивається від ямки чи горбика на алюмінієвій плитці. Відбите світло повертається в лінзу і міряється. Комп'ютер перетворює інформацію із мінливого світла в цифрові дані (*digital data*).

ЮНАК на CD-ROM! Ми вже маємо 6 чисел ЮНАК-а які, до тепер, ми зберігали на SyQuest дисках, на яких посилаємо кожне число до друку. SyQuest диск має тільки 105 МБ пам'яті і тепер ми можемо змістити тільки одне число журналу на такому диску. Тому ми рішили вписати ЮНАК-и на CD-ROM. Всіх 6 чисел змістилися на один такий диск заповнюючи 350 МБ пам'яті. Ось з ліва Данило Луців тримає CD-ROM при комп'ютері на якому виготовляється ЮНАК.

СПОРТ

Гокей

- канадський національний спорт. Слово гокей походить від французького слова *hoquet*, яке означає гак пастуха. Гокей у сьогодишній формі почали грати в Монреалі 1875-го року, коли вперше замінено м'яч на шайбу (*puck*). Перші гравці були аматорами, бо грати спорт за гроші уважалося неморально в 19-му столітті. Перші змагання були між дружинами університетів, військових і спортивних клубів. В 1893 році Лорд Стенлі подарував чашу за першество Канади, яка сьогодні називається - *Stanley Cup*. В 1917 році створено професійну лігу *National Hockey League* канадських дружин, а в 1924 році ліга поширилася на Америку. До 1950-их років канадці числилися найкращими гравцями в світі, але в 1956 році дружина СРСР, на якій були українці, виграла золоту медаль на Олімпіаді і стала конкурентом канадців на світовому рівні. З часом шведські, фінські, чеські і німецькі дружини підійшли до світового рівня. Цього року Америка виграла Кубок Світу і захитала самопевністю Канади. Канадці займаються гокеєм не тільки професійно - понад 550,000 канадців цього року зареєстровані в дружинах різного рівня (з того 24,000 дівчат - за останніх 10 років число дівчат які грають в гокей зросло на 400%). Один такий ентузіаст гокею це:

ОЛЕСЬ ГЕТЬМАНЧУК

Пластун учасник, член XI-го куреня ім. Северина Левицького в Торонті. Олесь грає на гокейовій дружині *Oakville Rangers Minor Bantam AAA*. Щоб здобути рівень AAA треба бути в групі найкращих 16 гравців даного віку в місті. *Minor Bantam* - це хлопці, які мають по 14 років. На своїй дружині, Олесь грає в обороні. Він ходить до 9-ої класи в *Queen Elizabeth Park High School*. (До цієї школи колись ходив *Donovan Bailey* - теперішній олімпійський чемпіон бігу на 100 метрів - найшвидший чоловік в світі!) На курсах українознавства Олесь в 9-ій класі в Школі ім. Цюпи Паліїв. Грати гокей Олесь почав коли йому було шість років. В той час він жив в Калгарі, Альберті. Там він зацікавив професійного гокеїста *Joe Mullen*, який тоді грав для дружини *Calgary Flames*, а його син грав на Олесь дружині. Тепер *Joe Mullen* грає для *Pittsburgh Penguins* і має бути перший американський гравець, який заб'є 500 голів. Щоб грати на рівні AAA треба вправляти майже щодня і треба брати участь у різних турне. Сезон гокею почався у вересні і буде тривати аж до квітня. Олесь - дуже захоплений спортом гокею і тому він завжди готовий йти на всі заняття пов'язані з цим спортом, навіть коли мусить встати в п'ятій годині ранком.

Чому в Україні кажуть хокей а не гокей? В російській мові нема звуку "Г" і тому англійський звук "Г" передають в російській мові як "Х", наприклад Хіт-перейд (*hit parade*) і хокей. Наші брати в Україні, замість переписувати англійські слова в український спосіб, просто беруть російську версію - Але це не правильно!

ТУТ Там

Сейнт Кетеринс, Канада

БАЛЬ МАТУРАНТИВ

Там

Курси українознавства в Сейнт Кетеринс, Онтаріо, повстали в 1965-му році заходом проводу Пластової Станиці в Сейнт Кетеринс. З часом вони перейшли під патронат Комітету Українців Канади як Курси Українознавства ім. Івана Котляревського. Через 30 років існування, велике число української молоді перейшло через курси, скористали з науки і здобули знання українознавчих предметів. Між ними було багато пластунів - а директором курсів впродовж останніх десяти років був пл.сен.Орест Гарас. В 1996-му році успішно закінчили курси і завершили матурою 22-оє студентів, а з них - 16 пластунів і пластунок, які є або були членами XIV-го куреня ім.Ольги Кобилянської. На Матуральному Балі, який організував Батьківський Комітет, пластуни-абітурієнти зробили собі на пам'ятку знімку, яку прислали до нас. Ось вони:

пл.роз.Катя Дяків, пл.роз.Натали Сенюк, пл.роз.Лесь Хитра, пл.роз.Меланія Придаткевич, ст.пл.Аня Сташко, пл.роз.Богдана Дідух, пл.роз.Ева Сташко, пл.роз.Александр Небесний, пл.роз.Маркіян Валер, пл.уч.Стефан Гумінілович, пл.уч.Стефан Струк, пл.роз.Михайло Сьолковський, ст.пл.Гарас Сьолковський, пл.роз.Адріан Снігур, пл.роз.Антін Галькевич, пл.скоб.Григорій Ткачук.

ЮНАЦТВО 1

Квітень '96

Львів, Україна

Народився новий журнал для пластового юнацтва - **Юнацтво**! Перше число журналу появилось в Україні на весну цього року. Число 4 готується до друку. До кінця 1996-го року має вийти 6 чисел журналу. Так як наш ЮНАК, **Юнацтво** має 24 сторінки, багато ілюстрацій і знімок. В журналі різні розділи - пластові вісті, життя з природою, майстрування, гри і загадки. Є також розділ про сучасну музику - рок і поп. Включені оголошення і повідомлення про табори (чи знали ви що в Україні відбувся летунський пластовий табір)? В другому числі оголошено конкурс "Таборове літо -96" в якому будуть нагороджені найкращі: дописи, фотографії і таборові відзнаки. Чекаємо вислідів! Хотите познайомитися із цікавим матеріалом, який зможете використати на своїх сходинах? Цікавить вас, що роблять пластуни в Україні?

ТУТ

Замовляйте собі журнал **Юнацтво**! Передплату (\$25 US) можна вислати на адресу: *Yunatstvo, P.O.Box 303, Southfields, NY 10975, USA* або (\$30 Cdn) на *Yunak, 2199 Bloor St.W., Toronto, ON M6S 1N2, Canada*.

Рисунки: Журнал Юнацтво

ЮНАК - журнал пластового юнацтва, видає Видавництво Пласт ЗСА-Канада, для всього юнацтва по світі. Передплати пластунів в Канаді і ЗСА треба полагоджувати через КПСтаршину свого краю. Всі інші передплати можна надсилати до Адміністрації Видавництва. Річна передплата: \$25 (ам).

Матеріали до цього числа **ЮНАК**-а подали: пл.роз.Харитя Білаш, пл.роз.Маркіян Микитюк, пл.роз.Ляся Спольська, пл.роз.Тарас Белей, пл.роз.Павлусь Духнай, пл.уч.Олесь Гетьманчук, ст.пл.Ліда Гадач, ст.пл.Роман Даревич, ст.пл.Лев Пясецький, ст.пл.Андрій Гарматій, ст.пл.Мотря Онищук, пл.сен.Міка Гембатюк, пл.сен.Софія Качор, пл.сен.Іроїда Винницька, пл.сен.Оля Ткачук, пл.сен.Марта Кузьмович, пл.сен.Роман Гриців, пл.сен.Юрій Слюсарчук, п.Віктор Сусак (вінок на обкладинці пл.сен.Божена Гембатюк)

Привіти з таборів

ЮНАК дякує за привіти надіслані із наступних літніх таборів:

Табір УПЮ-ок Лісова Таємниця, Вовча Тропа, ЗСА / пл.сен.Роксоляна Телепко - комендант
Табір УПЮ-ів Незгасне Світло, Новий Сокіл, ЗСА / ст.пл.Юра Правак - комендант
Табір УПЮ-ок Земля Богинь, Новий Сокіл, ЗСА / ст.пл.Нуся Горчаківська - комендант
Табір УПЮ-ок Золотий Світанок Нової Доби, Писаний Камінь, ЗСА / пл.сен.Дарка Плешкевич-комендант
Мандрівний табір "Зікомс...ми закурили гори", Грейт Смокіс, ЗСА / пл.сен.Ірина Стадник, комендант
Табір ХІУ-го куреня, Сейнт Кетеринс Швидше, Вище, Сильніше, Новий Сокіл, ЗСА / пл.сен.Н. Дідух в.о.зв'язкової
Табір УПН-ок Сміло до Мети, Вовча Тропа, ЗСА / пл.сен.Таня Тепницька - комендант
Табір УПН-ів По Слідах Північних Вітрів, Новий Сокіл, ЗСА / ст.пл.Данило Бутенко - комендант
Табір УПН-ок Цілий Світ є Мій, Новий Сокіл, ЗСА / ст.пл.Дарка Ганкевич - комендант
Табір УПН-ок Тут казку темний ліс говорить, Писаний Камінь, ЗСА / ст.пл.Таїса Бушнел - комендант
Табір Пташат, Союзівка, ЗСА / курінь Перші Стежі - провід
Пластовий Табір на Верховині, Великій Британії / пл.сен.Ярема Кучинський - комендант
Табір УПЮ-ок Декатлон Життя, Німеччина / ст.пл.Софія Куцан - комендант
Міжкрайовий вишкільний табір Золота Булава, Батурин, Канада / пл.сен.А.Мончак і пл.сен.Х. Колос - коменданти
Табір Х-го куреня Турецький місяць, острів БовSOLEY, Канада / пл.сен.Міка Гембатюк-зв'язкова
Табір УПН-ок Вічні Вогні, Пластова Січ, Канада / пл.сен.Софія Пеняк - комендантка

Відповіді (ст.15, Здоров'я) На кашель - локриця; нудоту - м'ята; запалення горла - шавлія; ларенгіт - імбер; легке попечення або попарення - алое; біганку - чорні порічки; шлункові гази - аніс.

Реклями

TELEPHONE: (416) 766-1117
FAX: (416) 766-1119
TOLL FREE: 1-800-265-9926

Astro Travel Service
ROMAN HRYCUNA, B.A., CTC
President

2206 BLOOR ST. WEST, TORONTO, ONT. M6S 1N4

TRIDENT
Associates Printing

Українська Друкарня
"ТРИЗУБ" ®

Виконуємо Всі Друкарські Роботи
UKRAINIAN PRINTERS
Personal and Commercial Printing
Engraved wedding invitations with
Ukrainian designs.

Toll Free 1-800-821-6034
Fax: 716-691-4532
Toronto - St. Catharines - Buffalo

МАРКІЯН МИКИТЮК

Читайте в наступному числі про:

Першунів конкурсу фотографії

Пластуна обсерватора

Табори 1996

Маланку

